

UPORABA TERMINOV

civilni dialog – socialni dialog ter nevladne organizacije in socialni partnerji.

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije bi radi opozorili na mešanje pojmov civilni dialog – socialni dialog ter nevladne organizacije in socialni partnerji.

Najprej naj opozorimo na razliko med nevladnimi organizacijami in socialnimi partnerji. Nevladne organizacije običajno delujejo na tistih področjih, ki jih vladne ali profitne organizacije ne znajo oziroma ne zmorejo dovolj kakovostno urediti s svojimi storitvami. Evropska komisija opredeljuje nevladne organizacije kot neprofitno usmerjene organizacije, ki ne delujejo v korist svojih članic in članov, pač pa širše, v splošno dobro posameznih skupin ljudi ali celotne družbe. S svojimi dejavnostmi pokrivajo širok spekter interesov, od popolnoma prostovoljskih skupin, katerih interes je zadovoljevanje potreb po druženju, do visoko profesionalnih organizacij, ki nudijo strokovno pomoč vladi pri pripravljanju zakonodaje.

Kar se tiče socialnih partnerjev (delodajalska združenja in sindikati), so slednji opredeljeni s kriteriji Evropske komisije, kar seveda ni primer nevladnih organizacij. Zaradi pomembnosti socialnega dialoga je potrebno, da imajo organizacije, ki zastopajo interese delavcev in delodajalcev tudi ustrezne certifikate. Za izpolnjevanje postopkov, določenih v členih 137 do 139 Pogodbe, morajo biti organizacije socialnih partnerjev več sektorske, ali se nanašati na specifične kategorije ali sektorje, sestavljati jih morajo organizacije, ki so priznane kot članice struktur socialnih partnerjev iz držav EU, sposobne morajo izvajati pogajanja ter sklepati sporazume in imeti morajo primerno strukturo za zagotavljanje njihove učinkovite udeležbe v procesu pogajanj.

Evropsko razumevanje civilnega dialoga je odnos oziroma dialog med nevladnimi organizacijami (dostikrat se uporablja tudi posplošen izraz »civilno družbo«) ter vlado oziroma ustreznimi ministrstvi. Sodelovanje nevladnih organizacij v procesih odločanja še vedno ni uzakonjeno. Civilni dialog v nasprotju s socialnim dialogom na evropski ravni še vedno ni formaliziran. Edini dokument, ki v bistvu govori o civilnem dialogu je Bela knjiga Evropske komisije z naslovom »White Paper on European Governance« (25. julij 2001). Dokument poudarja pomen večjega sodelovanja s civilno družbo ter si prizadeva za bolj sistematičen dialog, za oblikovanje minimalnih standardov posvetovanja z javnostjo in za partnerske sporazume z nevladnimi organizacijami.

Povsem drugačen, kot civilni, pa je socialni dialog, ki je dialog med socialnimi partnerji, torej organizacijami, ki zastopajo interese delavcev in delodajalcev. Socialni dialog je priznan kot temeljni element Evropskega socialnega modela in ima ključno vlogo pri bolj kakovostnem upravljanju (Governance) Evropske unije. Pravna osnova za socialni dialog je v 138. in 139. členu Pogodbe Evropske skupnosti, ki Evropsko komisijo obvezuje k spodbujanju posvetovanj socialnih partnerjev in k lažšanju njihovega dialoga, obema stranema zagotavlja uravnoteženo podporo ter govorita tudi o možnosti kolektivnega dogovarjanja in sklepanja sporazumov, ki se na željo obeh strani lahko prekvalificirajo v direktive Evropske unije.

Pavle Vrhovc
Izvršni sekretar ZSSS za mednarodno področje